

J.nr. 24-30404-000002
Den 11. november 2024

Notat fra møde i udvalget for forstligt formeringsmateriale (forstudvalget) torsdag den 3. oktober 2024

Deltagere: John Emil Norrie, Pernille Karlog, Gunnar Friis Proschowsky, Bruno Bilde Jørgensen, Ulrik Kejser Nyvold, Martin Jensen, Søren Iversen, Thomas Toftgaard, Claus Jerram Christensen og Erik Dahl Kjær (forperson).

Fra Landbrugs- og Fiskeristyrelsen deltog Merete Buus, May Birkemose, Sara Godthaab Dilling og Kristine Riskær.

Fra Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø deltog Frederik Schjeldahl.

Afbud: Peter Ladegaard Jensen, Søren Hald og Niels Otto Lundstedt

Dagsorden for mødet		
1.	Velkomst og godkendelse af dagsorden	
2.	Orientering fra LBST, NST, MST og IGN	
	a) Nyt fra styrelser, herunder omorganisering i ministerier/styrelser efter Grøn Trepert, økonomi m.v.	
	b) Bekendtgørelse om forstligt formeringsmateriale	
	c) Orientering om arbejdet i EU, herunder EU-Kommissionens revision af FRM-reguleringen	
	d) OECD	
	e) Import og eksport – ePhyto, TRACES NT, eksportkontrol m.v.	
	f) Den nye praksis for at tildele koder til stamcertifikaterne	
	g) Privat skovrejsning 2025	
	h) NordGen ved NST	
	i) EUFORGEN ved NST	
	j) OptForest ved IGN	
	k) Kompetencedag 'Rationale, terminologi og praksis vedrørende godkendelse af bevoksninger og frøkildevæg i skovbruget'	
3.	Orientering fra Kåringssekretariatet	
4.	Orientering fra medlemmerne, bordrunde	
5.	Status på Landbrugsstyrelsens kontrol	

Dagsorden for mødet		
	a) Statistik, import og indsamling, omsætning i Danmark og aftalebaseret ordning	
6.	Diskussionspunkter	
	a) Kvalitet af indberetninger af salg, herunder ændring af frist for indberetninger og systemproblemer i forhold til kvalitet i indberetningerne	
	b) Aftalebaseret ordning, auditrapporter	
	c) Indsamling på kåret areal - repræsentation	
	d) Nyt om udvikling af nye frøkilder af Ask (fagligt oplæg ved Erik Dahl Kjær)	
7.	Eventuelt	
	a) Næste møde, tid og sted (evt. flyttes pga. formandskab) - Forslag til muligt sted modtages gerne	

Informationer og drøftelser på mødet er gengivet nedenfor i kursiv.

1. Velkomst og godkendelse af dagsorden

Forpersonen bød velkommen til mødet og satte en bordrunde i gang af hensyn til nye deltagere.

2. Orientering fra LFST, SGAV, NST, MST og IGN

a. Nyt fra styrelsen, herunder omorganisering i ministerier/styrelser efter Grøn Trepert, økonomi m.v.

Mundtlig orientering.

I august annoncerede regeringen det nye ministerie for grøn trepart. Ministeriet sættes sammen af flere forskellige områder fra flere styrelser. Bl.a. det meste af den gamle Landbrugsstyrelse. Opgaver i forbindelse med Planter & Biosikkerhed forbliver i Fødevareministeriet, og er flyttet sammen med Fiskeristyrelsen og styrelsen i den nye sammenlagte styrelse Landbrugs- og Fiskeristyrelsen.

I Landbrugs- og fiskeristyrelsen er Kenneth Joensen direktør, mens vicedirektøren på Planter & Biosikkerheds område er Christian Vig Houe. Den del af Landbrugsstyrelsen, der ikke forbliver i Fødevareministeriet, er blevet flyttet til Ministeriet for Grøn Trepert i den nyoprettede Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (SGAV).

Naturstyrelsen bliver flyttet til Ministeriet for Grøn Trepert, mens Kystdirektoratet bliver overført til Miljøstyrelsen.

Miljøstyrelsens områder i Udvalget for forstligt formeringsmateriale bliver flyttet til Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø.

Fra 2024 er kåringsarbejdet blev bevillingsfinansieret. Det har betyder flere anmeldelser af grundmateriale og dermed en øget aktivitet i Kåringsudvalget. Efter udløb af hidtidig kontrakt er det besluttet, at Kåringssekretariatets opgaver skal i EU-udbud.

b. Bekendtgørelse om forstligt formeringsmateriale

Bekendtgørelsen ændres med henblik på at opdatere kåringslisten i bilag 10 med de nye kåringer fra i år. Desuden rettes enkelte fejl i kåringslisten. Derudover har vi lavet mindre ændringer uden materiel betydning, eks. i kolonnen ”oprindelse” i bilag 10, hvor vi har ændret nummereringen fra 1-3 til 1-5. Dette er i overensstemmelse med den nummerering, som anvendes, når man skal ansøge om godkendelse af grundmateriale, og dette er desuden fastsat i direktivet.

Mulig ændring: Det er muligt, at vi ændrer på fristen i § 21, stk. 2, for indgivelse af oplysninger om materiale, som sendes til en anden medlemsstat. Pt. er kravet, at de senest skal sende os oplysningerne den 15. i måneden efter afslutningen af et kvartal. Dog er vi forpligtede til at sende denne oplysning til den modtagende medlemsstat senest 3 mdr. efter materialet er sendt til den modtagende medlemsstat. Denne frist kan vi ikke overholde med den nuværende indgivelsesfrist.

Denne del af punktet blev diskuteret under punkt 6a.

c. Orientering om arbejdet i EU, herunder EU-Kommissionens revision af FRM-reguleringen

Forordningsforlaget om forstligt formeringsmateriale forhandles fortsat. De store linjer i forslaget er på plads, men der er fortsat knaster omkring hvordan og hvorledes det forstlige område skal omfattes af kontrolforordningen. Både det Belgiske og Ungarske formandskab har udarbejdet kompromistekster, der undtager nogle af kontrolforordningens bestemmelser fra FRM-forslaget. Flere medlemsstater er dog stadig skeptiske, mens få medlemsstater er enige med Danmark.

Forhandlingerne forsætter derfor henover efteråret.

d. OECD

Mundtligt orientering.

Det årlige OECD Forest Seed and Plant Scheme møde afholdes den 01. og 02. oktober.

Aktivitet og budget: Der er 30 medlemslande. Brasilien, Ukraine og Saudi Arabien er interesseret i at blive medlemmer. Både Burkina Faso og Uganda mangler at betale medlemsgebyr og særligt Uganda står til at ryge ud af OECD Forest Seed and Plant Schemes, hvis ikke de kan betale.

Somatisk embryogenese (SE): der var en snak om hvorvidt, der skal være et minimums antal af kloner, når man taler om SE. Punktet var mest til orientering og til national overvejelse.

Lot reference code: Forslag til håndtering af partier, der opdeles i flere underpartier i et andet land. Den vil kunne adskilles fra certifikatnummeret, og arbejdet med denne føres videre. Der er nedsat en arbejdsgruppe på området.

Elektronisk Seed Hub: det foreslås at videreudvikle på OECD Seed Schemes Seed Hub til også at omfatte forstligt formeringsmateriale. Der er nedsat en arbejdsgruppe, der skal arbejde med hvordan løsningen også kan fungere for forstligt formeringsmateriale. I første omgang skal der laves et gennemførbarhedsstudie i forhold til, om det i det hele taget er en god idé på forstområdet.

Native plants: AOSCA præsenterede deres certificeringsprogram for hjemmehørende arter. Certificeringsprogrammet er primært til for at beskytte de hjemmehørende og lokale arter i forbindelse med naturkatastrofer og sikre opretholdelse af de naturlige økosystemer.

e. Import og eksport – ePhyto, TRACES NT, eksportkontrol m.v.

Landbrugsstyrelsen har fra 1. oktober 2022 stillet krav om at anmeldelse af eksportkontrol og udstedelse af plantesundhedscertifikater sker via TRACES NT. TRACES NT er et fælles europæisk program, som særligt EU MS kan oprette elektroniske plantesundhedscertifikater i. Certifikaterne kan efterfølgende sendes elektronisk til modtagerlande, der har mulighed for at modtage elektroniske plantesundhedscertifikater. Storbritannien og USA er vigtige lande i forhold til eksport af planter og planteprodukter. Dem kan vi bl.a. sende papirløse certifikater til. Norge kan vi delvist sende papirløst til nu, og vi forventer en fuld implementering indenfor få måneder. Der vil være en lang periode, hvor vi fortsat er nødsaget til at sende papircertifikater, da importlandene ikke kan modtage det elektroniske certifikatet. I disse tilfælde printes papircertifikatet på vandmærkepapir fra TRACES NT, hvorefter det stemples og underskrives. Det er altid vigtigt, at der er sammenhæng mellem varen og plantesundhedscertifikatet f.eks. ved angivelse af lot-nummer eller andet kendetegn. Der er kun ét originalt certifikat og certifikatet må ikke benyttes til andre varer.

TRACES NT giver en række muligheder for at trække tal på eksport og import af specifikke varer. Vi vil bl.a. vise hvilke træarter vi eksporterer og importerer frø af, samt nævne nogle af de udfordringer vi har. Generelt er der stor eksport af produkter fra skoven. Der eksporteres bl.a. mange kævler til Kina og andre østlige lande, hvor efterspørgslen og priserne på dansk træ er steget betragteligt de seneste år.

f. Den nye praksis for at tildele koder til stamcertifikaterne

Ændringen består i, at der efter det nuværende nummer tilføjes et unikt løbenummer tildelt af Landbrugsstyrelsen.

Stamcertifikatnummeret dannes ved udstedelse af stamcertifikatet, og derfor er nummeret ikke tilgængeligt, før der er indmeldt endelig mængde til certificering.

Mulighed for at vende praksis på tværs af branchen.

Ændringer er bl.a. lavet for at ensrette vores praksis med direktivet, da vores stamcertifikatkoder ikke fulgte direktivet. LBST har bl.a. spurgt andre lande om deres praksis. Der er blevet tilføjet fire ekstra numre der gør hver kode helt unik.

Der blev spurgt, om det nye system er værdiskabende og om det kan gøres mere pragmatisk. Det kan være en stor fejlkilde, hvis en indsamling bliver levet over flere omgange. Systemet skaber problemer få arter som bl.a. eg og fuglekirsebær.

Det blev aftalt LBST overvejer, hvorvidt der er behov for angivelse af den sidste del af certifikatnummeret ved delcertifikater, eller om det i planteskoleledet er nok at have det "overordnede" nummer.

g. Privat skovrejsning 2025

LBST orienterer om opsætningen af privat skovrejsning 2025. I forbindelse af åbningen af privat skovrejsning 2024 er der udarbejdet en toårig bekendtgørelse gældende for privat

skovrejsning 2024 og 2025. Privat skovrejsning 2025 vil derfor være en genopsætning, hvor der ikke ændres på ordningens regelgrundlag.

Ordnningen bliver genopsat på 2024-ordningen. Der er få ændringer bl.a. omkring tiltag for kvælstof og tekniske opdateringer.

Udvalgets forperson foreslog, at udvalget melder punkter ind til, hvad der kan forbedres på ordningen. Punkterne kan samles i en skriftlig indmelding til Landbrugs- og Fiskeristyrelsen, som kan videresende det til Ministeriet for Grøn Trepert på udvalgets vegne.

Forpersonen samler op og laver udkast til konkrete problemstillinger, der kan sendes til skovrejsningsteamet til overvejelse, når bekendtgørelsen skal opdateres.

I mangelsituationer kan man henvende sig til den nye styrelse, så der i enkeltituationerne kan gives dispensation.

h. NordGen ved NST

Mundtligt orientering.

*Videndeling ved årlig konference og fælles temadage, der også vil blive virtuelle fremadrettet. Fælles temaer er: Diversiteten i frøkilder og klimaforandringer
Der er generelt tillid til herkomstsystemet. Problemer kan være omkostninger og mangel på arbejdskraft. Der bliver oplevet de samme udfordringer over hele Europa.
Næste års konferencedag er på Island. Videndelingen er særlig stor i den nordlige region (inkl. Baltikum).*

i. EUFORGEN ved NST

Mundtligt orientering.

*Kører i 5-års faser. Der er lige påbegyndt en ny periode. Der er fokus på bæredygtighed, diversitet, genbevaringsnetværk.
Der bliver arbejdet med "remote sensing" til overvågning og inkluderer genbevaringsprogrammer, hvor der bliver løftet projekter, som DK ellers ikke har ressourcer til.*

j. OptForest ved IGN

Mundtligt orientering.

*Forskningsprojekt til at kortlægge udbud og efterspørgsel af plantemateriale i EU. Hvad oplever planteskoler af begrænsninger i forhold til at skulle levere mere materiale, hvis behovet opstår. Det kan evt. bidrage til beredskabsplaner.
Østrig er tovholder og har samlet data og har overblik over plantearter, der er behov for, og hvor der er problemer. Danmark har meldt sig til at lave en workshop (januar?) omkring bæredygtig produktion og afgang af planter.
Rapport omkring dette projekt er på trapperne og skulle meget gerne komme før workshoppen. Tyskland har en skovovervågning, hvor de har taget DNA prøver. De har kortlagt Tysklands forstgenetik, hvor oprindelsen af materiale nu kan spores via DNA.
Der er tale om et pilotprojekt.*

k. Kompetencedag 'Rationale, terminologi og praksis vedrørende godkendelse af bevoksninger og frøkildevælg i skovbruget'

Mundtlig orientering fra Erik Dahl Kjær.

På kompetencedagen var der bl.a. diskussion om termer og definitioner. Erik lavede oplæg, og der var erfaringsudveksling. LBST havde en fælles dag på tværs af teams, der skulle belyse de forskellige arbejdsområder med mål om at kigge i samme retning i stedet for hver sin retning.

Der er interesse for at gøre det igen til næste år. Der er også interesse for at den bredes ud og gøres til et mere åbent arrangement, hvor flere fra udvalget er med.

Det kunne være fint, hvis en kompetencedag kunne arbejde med en "facitliste" på terminologi, der kunne deles med erhvervet for at alle, der arbejder inden for feltet, har den samme opfattelse af, hvad de forskellige begreber omfatter.

3. Orientering fra Kåringsekretariatet

Mundtlig orientering ved IGN.

Referater fra årets kåringsture blev medsendt dagsordenen.

Det har været et godt kåringsår, og der er sendt to referater ud fra de to ture afholdt. Funktionsperioden for udvalget er i princippet udløbet men forlænget til udgangen af 2024.

Til næste periode kan det overvejes, om det er den rette sammensætning af erhvervsområder.

3 personer fratræder kåringsudvalget. Bruno Bilde Jørgensen, Steen Himmer og Keld Velling.

Der er slået rekord på antal anmeldelser. Det er muligvis pga. afskaffelsen af gebyrer. Det har åbnet op for mindre kommercielle arter. 14 ud af 25 anmeldelser til kåring i 2024 er af "små" arter. Der er kommet nye arter med i år, der ikke har været anmeldt før. Der er kåret i alt 20 bevoksninger på de to kåringsture.

Med flere anmeldelser skal det løbende overvejes, hvordan kåringsturene skal arrangeres. Det bliver for tidskrævende og ressourcetungt at sende hele udvalget til alle kåringer, hvis mængden af anmeldelser fortsætter på samme høje niveau. I 2024 blev der eksempelvis supplerende til de to kåringsture på hver 2 dage afholdt 7 besigtigelsesture af 10 anmeldte bevoksninger med deltagelse af kun 1-2 personer fra udvalget, hvorefter votering af disse skete efterfølgende på møder, hvor hele udvalget deltog.

4. Orientering fra medlemmerne, bordrunde

Mundtlig orientering

Danske Juletræer: UK har indført brugen af TRACES for juletræer. Ros til de webinarer, som LFST har afholdt, ærgerligt med lav deltagelse. Afsluttet projekt om sprøjtefrie juletræer. Stort kogleår, der giver udfordringer for klippegrønt, fordi det påvirker kvaliteten.

Dalgas (tidligere HedeDanmark): Frøvirksomhederne er travle og udvider med både nye kåringer og nye anlægnings. Der er efterspørgsel på deres produkter og virksomhederne oplever generelt medvind i den grønne omstilling i Europa.

Danske Planteskoler: Der ikke så mange skovplanteskoler tilbage. Produktion: der er ikke rigtig nogen, der tør gøre noget lige nu, da ingen rigtig kan lure, hvad fremtidens efterspørgsel bringer. Det kan give problemer, da der bliver mangel på forsyning. De har de sidste par år været udfordret af vejret.

AU: Har arbejdet med vurdering af kulstofbinding mm. inden for skovlandbrug. Bl.a. klimaeffektvurderinger og produktionslæge af kraftigt voksende træer, der bidrager væsentligt med kvælstofbinding over tid. Den største barriere er manglen på støttemidlerne.

KU: Stigende fokus på fremtidens træarter, der egner sig godt til dyrkning ved ændringer i det nationale klima. IGN er således involveret i et projekt i samarbejde med NST og på europæisk plan. Omorganisering og besparelser for 300. mio. kr. i administration.

Levinsen: Arbejder kontinuerligt med hvert år at sætte nye plantager og kilder på markedet for at have materiale fremadrettet, der er tilpasningspart til hvad fremtiden bringer.

Kåringsarbejdet: Der er 17 ekstra kåringer i år, der skal nok flere kåringer til, hvis der skal kunne plantes 250.000 ha skov. Det skal være et fokusområde.

NST: Det er frøkilden og efterspørgslen, der bestemmer og er vigtige. Der er masser af rødgran fra flere skovprogrampakker. NST laver strategier og 5 års planer for, hvad der er vigtigt. Bl.a. naturnationalparker med spørgsmål om biodiversitet, og planerne er urørt skov. Hvordan rejser man bedst skov til urørt skov? NST følger de politiske målsætninger.

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (SGAV): EU-forordning om naturgenopretning er trådt i kraft i august 2024. Af særlig interesse for dette udvalg er artikel 13, som indeholder mål om at bidrage til "Unionens tilsagn om at plante mindst tre milliarder yderligere træer i Unionen senest i 2030". Målet er et fælles EU-mål og med den skovrejsning, der foregår plus forventning om store skovrejsningsprojekter i den grønne trepartsaftale er vi nok meget godt med i DK. Forordningen har stort fokus på at plante hjemmehørende arter.

Danske Landskabsarkitekter: Frøkildeudvalget har ikke synet noget i år, men det står lige for døren. Der er en del godkendte frøkilder.

Landskabsarkitekterne: Der har været møder og konferencer der har været spændende. Der er ikke meget styr på hvilke planter der bliver anbefalet i biodiversitetsrådet. Mange af de planter der bliver anbefalet er ikke hjemmehørende. Udvalget handler om at sørge for at materialer er godt

5. Status på Landbrugsstyrelsens kontrol

a. Statistik, import og indsamling, omsætning i Danmark og aftalebaseret ordning

Statistikken er vedlagt som bilag til dagsordenen.

LBST bruger meget energi på at holde status opdateret på indsamlingerne, og beder derfor alle huske at melde hurtigt ind når der er sker ændringer, og når der er opmålte mængder.

År	Antal anmeldelser	Antal annulleringer	Antal indhøstninger udtaget til kontrol	Antal kontroller
23-24	124	33	49	25
24-25 (til nu)	94	4	25	2

Indsamling og kontrol – stikprøvevis kontrol. LFST forsøger at lave den, så den er rammende i forhold til andre år, geografisk placering og mængder. Ønske til erhvervet om at orientere så hurtigt som muligt, når et anmeldt areal ikke giver en høst, så kontrolressourcerne kan benyttes andre steder. Omsætningskontrollerne kører løbende, som de plejer.

6. Diskussionspunkter

a. Kvalitet af indberetninger af salg, herunder ændring af frist for indberetninger og systemproblemer i forhold til kvalitet i indberetningerne

LBST oplever stadig problemer med enkelte indberetninger. Primært er problemet at der ikke indberettes ens fra alle aktører, og det vil vi gerne bede om hjælp til at få løst. Vores system skal have nogen helt bestemte betegnelser for at linjerne kan indlæses, uden at vi manuelt skal rette alle linje. Fejl opstår i flere af kolonnerne hvis man f.eks. skriver DK, eller Denmark i stedet for Danmark eller hvis man skriver F 808 i stedet for F.808 eller i datoen ved andre formater end dd-mm-årår.

LBSTs forpligtelse til at orientere om omsætning:

I Kommissionens forordning (EF) nr. 1598/2002 vedrørende vores pligt som myndigheder til at oversende oplysninger om materiale der sendes fra en EU-medlemsstat til en anden: ”Oplysningerne fremsendes (pr. post, telefax, e-post eller via andre elektroniske midler) senest tre måneder efter datoen for leverandørens fremsendelse af det forstlige formeringsmateriale.”. For at kunne overholde denne forpligtelse er vi nødt til at modtage oplysningerne oftere end det, der står i bkg. lige nu i § 21, stk. 2: Stk. 2. Registrerede virksomheder skal senest den 15. i måneden efter et kvartals afslutning foretage indberetning af salg til Landbrugsstyrelsen. Indberetningen skal indeholde de oplysninger, der er angivet i bilag 9, om salg af formeringsmateriale af træarter nævnt i bilag 2, del A, og af certificeret materiale af træarter nævnt i bilag 2, del B. Stk. 3. Undtaget for kravet om indberetning er salg af planter af forstligt formeringsmateriale, der alene omsættes i Danmark.”

Der er intet praktisk problem i at skulle indberette oftere. Hyppigere indberetning giver ekstra administrative byrder for erhvervet og LBST. Der var enighed om indrapportering hver anden måned, hvis EU-krav hedder 90 dage.

b. Aftalebaseret ordning, auditrapporter

Mundtlig orientering.

Importøren skal stå på indberetningen og skal auditeres.

c. Indsamling på kåret areal – repræsentation

Mundtlig orientering.

LBST oplever at kontrollørerne har svært ved at vurdere, hvad der er en repræsentativ indsamling.

Hvad gør erhvervet for at sikre dette?

- *Der høstes efter efterspørgsel, så der høstes/samles mængder svarende til det, der efterspørges på markedet.*
- *Kigget for at se hvor der er frø. Hele frøkilden er ikke i spil, men hvis der ikke er frø på hele frøkilden er det lige vidt. Normalt flere frø på træer i randzonen, end der er på træer i midten af bevoksningen, og ofte også lettere at komme til.*
- *Mindre net under flere træer for at det ikke bliver for smalt.*
- *God løbende dialog med kontrollør.*
- *Der er også fra frøhandlerne et ønske om, at der ikke høstes for smalt genetisk.*
- *Randomisering i frøplantager hjælper til, at der samles bredt genetisk, selvom der ikke indsamles på hele arealet.*

7. Eventuelt

Næste møde: et møde online i 2025 hvis der kommer noget der er behov for at drøfte.

Næste fysiske møde er torsdag d. 29. januar 2026.

Enighed om, at når der kun er et årligt møde, bør det holdes fysisk.